

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคของการสื่อสารไร้พรมแดนและระบบการค้าเสรีทำให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง แม้จะทำให้การพัฒนาในสังคมโลกเป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยรวดเร็วแต่ปรากฏเสมอว่าการแข่งขันทางการเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในสินค้าหลายประเภท เนื่องจากมีการลอกเลียนแบบสินค้านั้น ๆ และนำมาขายแข่งขันในราคาต่ำกว่าผู้ผลิตเป็นผลให้ผู้ผลิตต้องขาดกำไรที่ควรจะได้รับมาอันถือว่าการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาปัญหาดังกล่าวประเทศไทยได้มีกฎหมายออกมาคุ้มครองหลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พระราชบัญญัติความลับทางการค้า เป็นต้น

สำหรับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์มุ่งคุ้มครองสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำ ดัดแปลงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ ซึ่งการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นการกระทำที่ยังผลให้กำไรหรือประโยชน์ที่ควรจะได้รับของเจ้าของลิขสิทธิ์ลดลง เนื่องจากหากมีการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมายสิ่งเหล่านี้สามารถสร้างรายได้ให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะเป็นทุนรอนในการคิดค้นงานสร้างสรรค์ใหม่อันจะเป็นประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติเท่ากับว่าการกำหนดลักษณะการกระทำความผิดต่างในกฎหมายลิขสิทธิ์นั้นวัตถุประสงค์อันสำคัญก็คือมุ่งคุ้มครองการหากำไรจากงานอันมีลิขสิทธิ์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ควรจะได้รับซึ่งเป็นสิทธิทางทรัพย์สินของเอกชนเช่นเดียวกับการแสวงหากำไรจากการดำเนินธุรกิจอื่นๆ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในส่วนของผู้กระทำความผิดแล้วการละเมิดลิขสิทธิ์ ส่วนมากเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์เป็นเงินและเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ การกำหนดความผิด การกำหนดโทษและ การลงโทษจึงควรเป็นผลให้ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับประโยชน์จากการกระทำของตน ดังนั้นโทษที่เหมาะสมกับความผิดคือโทษปรับเพราะเป็นโทษที่ป้องกันการกระทำผิดเพื่อหวังประโยชน์เป็นกำไรซึ่งเป็นผลตอบแทนที่ผู้ละเมิดลิขสิทธิ์หรือผู้ประกอบการอาชญากรรมใดก็ไม่ควรจะได้รับซึ่งตรงกับหลักเกณฑ์ที่ว่าความผิดที่มีมูลเหตุจูงใจมาจากประโยชน์ในทางทรัพย์สินก็ควรมุ่งทำลายทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้รับอันเป็นการกำจัดมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำความผิด

กฎหมายลิขสิทธิ์ได้กำหนดให้การทำซ้ำ ดัดแปลงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนในงานอันมีลิขสิทธิ์โดยมิได้รับอนุญาตและไม่เข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาและถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจเป็นผลกระทบในต่อ

ธุรกิจและการลงทุนของประเทศ เช่น บริษัทคอมพิวเตอร์แห่งหนึ่งได้คิดค้นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ขึ้นมาซึ่งเป็นระบบที่ใช้งานง่ายและมีผู้นิยมใช้กันทั่วโลกโดยได้ขายแผ่นโปรแกรมดังกล่าวในราคาแผ่นละ 17,000 บาท เพราะ เนื่องจากการคิดค้นโปรแกรมดังกล่าวบริษัทต้องเสียค่าใช้จ่ายและพัฒนาเป็นเงินจำนวนมาก แต่เนื่องจากมีผู้ทำซ้ำแผ่นโปรแกรมดังกล่าวแล้วขายในราคาแผ่นละ 120 บาท ซึ่งการทำซ้ำแผ่นโปรแกรมทำได้ง่ายกว่าการคิดค้นโปรแกรมเองเพราะไม่มีต้นทุนในการวิจัยและพัฒนาจึงมีการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการทำซ้ำแผ่นโปรแกรมเป็นจำนวนมาก เมื่อผู้บริโภคเห็นว่าราคาต่างกันมากจึงนิยมใช้แผ่นโปรแกรมปลอมเป็นจำนวนมาก บริษัทก็จะขาดรายได้ไปหากมีการทำมากขึ้นเรื่อย ๆ เจ้าของลิขสิทธิ์อาจขายงานของตนเองไม่ได้เนื่องจากมีราคาสูงทำให้ไม่มีเงินไปคิดค้นพัฒนาสิ่งใหม่ขึ้นและต่อไปหากผู้สร้างสรรค์ไม่ถ่ายทอดเทคโนโลยีอื่น ๆ มายังประเทศไทยแม้คนไทยจะสามารถคิดค้นทุกอย่างได้ด้วยตนเองก็ตามแต่การพัฒนาในหลายระบบของประเทศไทยอาศัยเทคโนโลยีที่ได้รับจากต่างประเทศส่วนหนึ่ง หากวันหนึ่งประเทศผู้ผลิตไม่ถ่ายทอดเทคโนโลยีมายังประเทศไทยการพัฒนาไปก็อาจจะช้าลง ซึ่งหากไม่มีกฎหมายลิขสิทธิ์คุ้มครองงานเช่นนี้แล้วอาจทำให้วันหนึ่งไม่มีผู้ใดอยากคิดค้นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อันจะเกิดประโยชน์ต่อสังคมต่อไป การพัฒนาของผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ก็จะหยุดชะงักลง นอกจากนี้ยังมีเหตุผลทางการเมืองของประเทศผู้ผลิตที่ต้องการปกป้องสินค้าและเทคโนโลยีของตนเพื่อมิให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบทางการค้า จึงได้มีการดำเนินการเพื่อให้ประเทศคู่ค้ากำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยกำหนดให้ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการเปิดเสรีทางการค้าของประเทศในกลุ่มการค้าเสรี (W.T.O.) หากประเทศใดไม่สามารถควบคุมการละเมิดลิขสิทธิ์ได้ อาจมีผลกระทบต่องานการค้าการลงทุนของประเทศซึ่งเป็นผลกระทบในวงกว้างและรัฐมีส่วนเสียหายจากการกระทำผิด ดังนั้นความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์จึงมิได้มีผลกระทบต่อเอกชนผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้นแต่ยังมีผลกระทบต่อรัฐด้วยดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ได้กำหนดโทษในความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์โดยมีโทษ จำคุกสูงสุด 4 ปี ปรับสูงสุด 800,000 บาท โดยมีการจ่ายค่าปรับกึ่งหนึ่งแก่ผู้เสียหาย และริบทรัพย์สิน นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติที่เพิ่มโทษที่จะลงผู้กระทำความผิดในกรณีกระทำความผิดซ้ำ และกำหนดให้สิ่งที่น่าสนใจในราชอาณาจักรอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดงและยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กระทำความผิดให้ตกเป็นของเจ้าของลิขสิทธิ์ อย่างไรก็ตามแม้จะได้กำหนดอัตราโทษจำคุกและโทษปรับไว้ แต่ปรากฏว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ยังเกิดขึ้นอยู่อย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มที่จะมีมากขึ้นทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดให้ความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิดอันยอมความได้จึงมีผลว่าหากมีการประนีประนอมยอมความกันคดีอาญาก็เป็นอันระงับไป ซึ่งทำให้ผู้กระทำความ

ผิดอาจจะต้องกระทำกันอยู่ต่อไปเพราะถือว่าทำผิดกฎหมายแล้วใช้เงินก็จะไม่ถูกดำเนินคดี กล่าวคือใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อการเจรจาต่อรองทำให้ประสิทธิภาพในการบังคับใช้โทษตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ไม่ได้ผลเท่าที่ควรจะเป็น โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพในการบังคับใช้โทษตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์และการแบ่งค่าปรับที่ได้ชำระตามคำพิพากษาให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่และมีผลเป็นการบรรลุความมุ่งหมายแห่งการลงโทษทางอาญาเพียงใด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะและแนวความคิดการลงโทษในคดีลิขสิทธิ์
- 2) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของคดีลิขสิทธิ์ และโทษที่ใช้บังคับ
- 3) เพื่อให้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย แนวความคิดในการกำหนดให้มีการชำระค่าปรับให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์
- 4) เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพรวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้โทษตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

ความผิดเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อ การประกอบธุรกิจ งานสร้างสรรค์ในทางการค้า และการลงทุนตลอดจน การถ่ายโอนทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ส่งผลกระทบต่อตัวของเจ้าของลิขสิทธิ์เอง ดังนั้นแม้โทษในปัจจุบัน จะมีทั้งโทษจำคุก โทษปรับและโทษริบทรัพย์สิน แต่โทษที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐและต่อเจ้าของ ลิขสิทธิ์เองก็คือโทษปรับ โดยอาศัยหลักเกณฑ์แบ่งค่าปรับให้กับรัฐและผู้เสียหาย แต่ในทางปฏิบัติ เกิดปัญหาในการบังคับใช้โทษกับความผิดเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ เพราะจากการศึกษาการ บังคับโทษที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่การบังคับโทษมุ่งหมาย ดังนั้นการศึกษา วิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของโทษในคดีลิขสิทธิ์จึงจำเป็นอย่างยิ่ง

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาการบังคับใช้โทษ วัตถุประสงค์ในการบังคับโทษ กับความ ผิดเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ว่า เหมาะสมกับสภาพความผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้นเพียงใด โดยจะได้ศึกษารวมไปถึง ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้โทษ ทั้งนี้จะ วิเคราะห์ถึงแนวคิดของโทษตามประมวลกฎหมายอาญาและโทษตามกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยศึกษา

บทกำหนดโทษและวิธีการเยียวยาความเสียหาย และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง แนวความคิดทางวิชาการและคำพิพากษาศาลฎีกา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะและแนวความคิดการลงโทษในคดีลิขสิทธิ์
- 2) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของคดีลิขสิทธิ์ และโทษที่ใช้บังคับ
- 3) เพื่อให้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย แนวความคิดในการกำหนดให้มีการชำระค่าปรับให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์
- 4) เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้โทษตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จากหนังสือ วารสาร ดัชนีบทกฎหมาย วิทยานิพนธ์ บทความ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต คำพิพากษาศาลฎีกา เพื่อนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย